۱ . استحقاق‌سنجی لحظه‌ای: سامانه استحقاق‌سنجی که توسط بیمه سلامت مدیریت می‌شود، باید به پرونده الکترونیک سلامت متصل شود تا وضعیت پوشش بیمه‌ای هر فرد در لحظه ارائه خدمت قابل احراز باشد.

۲. حکمرانی داده و حریم خصوصی: فقدان قانون جامع حکمرانی داده‌های سلامت، بزرگترین مانع اجرای پرونده الکترونیک سلامت است. بدون تعیین مالکیت داده، نحوه دسترسی و استانداردهای تبادل اطلاعات، هیچ اتصال پایدار و امنی میان سامانه‌ها شکل نخواهد گرفت.

مرور تجربه‌های داخلی و بین‌المللی، سه چالش اصلی را نشان می‌دهد:

چالش نخست، ناهماهنگی نهادی است. ماده ۶۸ برنامه ششم پیشرفت، وزارت ارتباطات را متولی کلان سلامت الکترونیک معرفی کرده، در حالی که ماده ۷۴، وزارت بهداشت را مسئول پرونده الکترونیک سلامت می‌داند. این ابهام قانونی، فرایند اجرا را با بن‌بست مواجه کرده است.

چالش دوم، مقاومت در اشتراک‌گذاری داده است. سازمان‌های مختلف (بیمه سلامت، تامین اجتماعی، وزارت بهداشت) هرکدام بخشی از داده‌ها را در اختیار دارند، اما نظام یکپارچه‌ای برای تبادل و تحلیل آن شکل نگرفته است.

چالش سوم، نبود استانداردهای بالینی برای تصمیم‌گیری خودکار است. تجربه موفق نظام‌های ارجاع الکترونیک نشان می‌دهد که تدوین قوانین تایید ارجاع (بر اساس تشخیص‌های شایع هر تخصص) فرایندی زمان‌بر و نیازمند اجماع‌سازی گسترده است.

مسیر تحقق: توصیه‌های سیاستی

۱. تصویب قانون حکمرانی داده‌های سلامت به‌عنوان پیش‌نیاز هرگونه یکپارچه‌سازی.

۲. تعیین متولی واحد برای پرونده الکترونیک سلامت با اختیارات فرابخشی.

۳. طراحی نظام پرداخت مبتنی بر ارزش که کیفیت و تداوم مراقبت را پاداش دهد، نه صرفاً حجم خدمات را.

۴ . اجرای آزمایشی در استان‌های پایلوت با ارزیابی مستمر و اصلاح فرایندها پیش از گسترش ملی.

۵. آموزش و فرهنگ‌سازی برای بیماران و پزشکان در مورد نقش پزشک خانواده و نظام ارجاع، که در تجربه گلستان به‌عنوان یکی از عوامل شکست شناسایی شد.

نتیجه‌گیری

پرونده الکترونیک سلامت یکپارچه، صرفاً یک پروژه فناوری اطلاعات نیست؛ بلکه زیرساخت حکمرانی نظام سلامت در عصر دیجیتال است. پیوند آن با نظام ارجاع و پرداخت‌های بیمه‌ای، امکان تحقق سه هدف راهبردی را فراهم می‌کند: کاهش هزینه‌های غیرضروری، افزایش دسترسی عادلانه و بهبود کیفیت مراقبت از طریق تداوم اطلاعات بالینی در طول زنجیره خدمت؛ اما این پیوند، بدون اراده سیاسی برای حل چالش‌های نهادی، قانونی و فرهنگی، همچنان در حد شعار باقی خواهد ماند. نقشه راه ابلاغی سال ۱۴۰۵، پنجره فرصتی است که با اجرای دقیق، می‌تواند ایران را به جمع کشورهای دارای نظام سلامت دیجیتال یکپارچه ملحق کند.